

Alemania - Bayern

R 16.1

Sr. R.

Luis Millet

Wilhelms platz 3
III Stock

Bayreuth

16

Barcelona 26 de Juliol de 1899
Sr. R. Lhuys Millet.

Estimat mestre:

En nom d'en Palau
y per compte propi, li endresso aquestes
rattles, suposant que molts de l'Orfeo ho
hauran fet abans que nosaltres, y cre-
yent que seria una falta bastant grave
no haberli enviat ni tant sols expressions.

En Palau ha volgut de totes passa-
des que fos jo qui li escrivia, a pesar d'ha-
ber fet constar la meua nulitat per es-
criure y sobre tot en catala' (vergonya'm
fa'l dirho, pero es cert,) aixis es que en
gracia a la bona voluntat, li prego sigui indul-
gent ab les moltes faltes gramaticals que
sens dupte trobará en aquesta carta. Y prou
preambul.

Malum sapient per differentes conductas

que voste ha complert ab tota felicitat una bona part del seu viatge, de lo que, com pot suposar, ens alegrem molt y desitgem que l'acabi encara millor, si pot ser.

Aquí, y sens intent d'incensarlo, ens ha fet molta falta. Ens falta l'ànima y crech que si en lloch de ser proxima la seva tornada, fos mes llarga l'absència, aviat semblariem un cos en estat de corrupció. I us dich res mes sobre aquest tema, perquè sé que la seva modestia s'ubleraria.

Sa sé qu'el seu germà Francisco li va contar en una de ses cartes la xulada del Tivoli. Vaig a donarli alguns detalls que'm penso qu'el seu germà s'oblidaria.

Va ser deliciós. Lo programa deya que cantaríam "La Pastoreta", "La filla del marxant", "L'emigrant"

y la "Cançó de noys"; y, fora de programa, portarà la "Marxa dels Moliners", la "Serenata" y lo "Sant dilluns" per si'ns volien fer repetir la "Cançó de noys." En mal hora sens va ocorrer cantar res fora de programa, que d'aquí va venintot.

Acabada la "Cançó de noys," ens fou demandada sa repetició. Sortim y cantem la "Marxa dels Moliners." Grans aplaudiments y de la galeria surt lo primer crit de - "Los regadores!! (en català.) Baixa'l teló, tornen a alçarlo; allavores surt en Vives y omplen l'escenari de coronas de vent, sens que ni tan sols per respecte al beneficiat deixessin ni un moment de demanar los regadors, continuant los crits cada vegada mes fort y notrits mentre sortien a saludar varies regades en Cornellà y en Vives. Finalment, aquest últim es dirigeix al public.

demana' quietut y digué' que no ha
benthi les seccions de senyoretas y noys,
l'Orfeo no podia cantar los segadors.

— *iii* Que'ls cantin!!! — crida' una
veu, y torná' á armarse una algarabia
infernial. Demana' novament silenci
en Vives y allavores, ab aquella sorna
qu'ell gasta, s'adelanta' y gratantse
la barba, digué'. — ¿Que'ls hi seria
igual que cantessin lo Sant dilluns?
Va esclafi tothom una riallada, y torna
á picar de mans y peus y á cridar com
energimenes. Si alchhores no s'a-
gues alsat mes lo teló, penso que la
cosa no hauria passat endavant. Però,
per aturidiment, ens olvidarem de ma-
narho. Tornaren á alzar la cortina
y trovantse encara alguns coristes en
escena, varen augmentarse'ls crits y'l
soroll d'una manera imponent, fins

que'ns decidirem a' sortir tots y cantar
 lo "Sant dilluns," sortis lo que Deu volgué.
 Varem sortir, calmantse un xich lo bullit,
 y comencem a' cantar l'esmentada canço,
 callant tothom com per eucant a' les pri-
 meres notes. Però quan sentirem alló
 de la bota del vell y el barret ja
seus desmanda, ; Maria Santissima
 quina manera de cridar, xiular y pa-
 tejar ! feya por; en Comella, que per
 dirigir havia tingut qu'ensilarse damunt
 d'una verdadera muntanya de verdura
 que cubria la tarima, prenia midas ab
 la vista, tot esperat y dirigint per veure
 per ahont podria saltar ab menys perill
 de caure; va determinar-se finalment
 a' saltar de qualzevol manera, per por
 de que no li clavessin algun trasto entre
 estatell y esquena, va baixarse'l teló,
 y el pueblo soberano va continuar sent

el bestia en tots los tons, cantant los
Segadors alguns beneficis del publich que,
no voldria equivocar-me, pero' m'penso
qu' eran inimitables.

Aixó es lo que va passar; els comen-
taris, ja sels farà voste mateix.

; Ah! M'olvidaba de dirli que
mentres cantarem, es va posar a ploure
(sense metàfora) continuant tota la ma-
tinada'l xafach de tal manera, qu'á
dos quarts de nou del dematí (rigu-
rosament historich) encara hi havia
una cinquantena de personas al Tivoli,
que per falta de parayguas no pogueren
anarsen fins que pará de ploure.

Per ara passaré a contarli un
episodi, que penso li tindrà un xich
la mala impressió de la ximlada.

En Salvat trobá en en Malats
al Tivoli la nit mateixa del desastre,

parlantli aquest últim ab molt entusiasme
de nosaltres y dihent qu'ell havia sentit
l'Escola Cantorum á París y que no
hi havia comparació, qu'ho feyem molt
millor nosaltres.

Sá'mf dirá vosté si es cert, puig
m'han dit qu'els sentirà á Arignous.

No se si deu estar enterat de que,
ab motiu de la vinguda al nostre port
d'una divisió de l'escuadra francesa, s'han
desenvoltat una serie de fets tan interessants,
com inesperats. Per si no'n sap res, vaig a
ferni dos quartes.

Quan l'Ajuntament va saber que'm
vindria á visitar l'escuadra de la nació
vehina, va votar un crèdit extraordinari
á fi d'organisar algunes festes en honor de
la oficialitat.

Les tals festes, que no tenien res d'ex-

traordinaries, ho han resultat per la molta
guia qu'han portat.

La guerra comensà en una sopar do-
nat al Saló de Cent al Almirall y oficialitat,
ab assistencia de las autoritats, cos consular
y tutti quanti.

La banda municipal tocava a la
plassa de San Lluís, en la que hi havia
una bona gentada que xiulava a quants
mariners y soldats espanyols passaban, y aplau-
dia freneticament als oficials francesos. Per
indicació del Almirall, la banda va tocar
la marxa real, que fou també xiulada, si-
guent molt aplaudida la Marsellesa. Això
va ser lo prelude.

Lo divendres y dissabte de la setmana
passada van donarse dos fiicions en honor dels
oficials francesos al Tivoli y al Noctaly respec-
tívament. Allí va ser la grossa. Al Tivoli,
també per indicació del Almirall, va tancar

la marxa real, que va ser rebuda ab una
xulada espantosa y una cridòria de mil dimo-
nis. Allí va cridar-se tot; desde visca França
hasta visca Catalunya independent y visca Ca-
tunya lliure, a les mateixes barbas dels
les autoritats, que per cert varen guardar
una passivitat molt prudent.

Al dia següent, al Novelat, tres quartes
del mateix, sinó que fou per diferenta causa.
Sembla que l'empresa, ja siga per alagar
als francesos, ja perque aquets ho dema-
nessin, va disposar pel final de la repre-
sentació uns mimosos de cante y bayle fla-
mench. L'escandol fou hororiós fins al ex-
trem de tenir que repartir la polissia govo-
tades a tort y a dret. Foren detinguts un
dels noys Montolins y un altre que no se'
qui es. Crech que ja'ls han deixat anar.
¿Lus li sembla? ¿Foy qui'es
bonich?

Lo millor del cas es que aquets fets
ha aixecat gran polsiaguera al Congrés,
ahont en Romero Robledo, plé de patriòtica
indignació ha donat compte de lo succedit
apostrofant de miserables als catalans que
varen exilar la marxa real y dient que
no merecen ser llamados españoles.
No volem pas altra cosa!

Ave li comptaré la part qu'en ha
tocat a nosaltres en les dites festes.

L'Ajuntament va disposar pel
diumenge passat a la nit, un gran concert
al Palau de Belles Arts ahont habien de
pendre part los Coros d'en Clavé, Catalu
nya Nova, nosaltres, la Banda Munici
pal, les orgues, l'escola Municipal
y ab una mica mes, lo bombo de l'Ercuder.

Peró may diria lo que va passar?
qu'el valent cors d'en Morera (aquell
de la grapa; sap?) després d'haverse

compromís ab en Nicolau a prendre part
 al festival per boca d'en Monera mateix,
 va anar aquest a trobar el direndres a
 la nit al mestre Nicolau, dihentli que
 no contessin ab el Catalunya Nova, perquè
 precisament la Junta s'havia compromís
 sense saberho ell a anar a Mataró el
 mateix diumenge (feya vuit dies que hi ha-
 biam anat,) y que, per aquest motiu no po-
 dian complir ab el compromís contractat ab
 l'Ajuntament de cantar a Bellas Arts; Ara
 vegei quin carnalitat! Ho, y figuris
 qu'els diaris feya tres dies qu'en parla-
 ban de qu'el Catalunya Nova, los Coros
 y nosaltres teniem que cantar a Bellas Arts,
 de modo que la Junta del valent coro, ya
 n'estaba enterada al prendre l'acord d'anar
 a Mataró.

Veixo també 'ls comentaris a carrech de
 vostre mateix.

Sembla qu'els Coros d'en Clavé, al
sabi qu'el Catalunya Nova havia de prendre
part en lo festival, van arribar lo nass, yana
ban a desdirsen. Sort que la retirada d'en
Morera va arribar a temps, que sino ens que
dem rolf.

Lo programa del festival, va inclou; sino
qu'el van variar una mica, y's va ha
ber de variar també a la segona part per
tenir qu'anarsen l'Almirall abans d'acabar.

Maratxes, abans de l'Ancellada, can
tarem lo cant de la Senyera que fou molt
aplaudit. Desseguida cantarem la Marsellesa
en francès (dos estrofes, la 1.^a y la 4.^a) que va
arribar una tempestat d'aplausos, e imme
diatament ens foren demanats los segadors
per tot lo publich, y'ls comensarem a cantar
en mitg d'un aplaus general y tinguerem
de repetir ab los imprescindibles cants de, mica
Catalunya

Després vam cantar l'Aucellada, que, felicitment, ni fou sentida, ni escollada. Rich felicitment, perquè ya pot figurarse de la manera qu'auria. I no fou solament l'Aucellada lo que va anar malament. Hi anaren totes les pesses del programa, tenint que repetir-se de tots modes la Patria Nova.

La segona part va començar ab "Los Nots dels Almagavers" perquè, com ja li he dit, l'Almirant tenia pressa, y no va renovar-se que s'entansés sense sentir semblant joia. La quarta estrofa (la dels trosos) va tenir que repetir-se tres vegades. Després d'això l'Almirall, suposo que, aclaparat per la grandiositat de la composició qu'acababa de sentir, no va volguer esperar res més y se'n va anar.

Va continuar lo concert, varem cantar las Flores de Maig d'aquella manera, y'l Sanctus tan i més malament.

que las Flores de Maig. Per cert que al
final del Sanctus en Camella, en un rapte
d'entusiasme (figuris!!!) va fer un mo-
himent descompassat ab els brassos,
que ab una mica mes pert l'equilibri y
sen va d'orol.

Això del entusiasme, va ser no mes
al últim compàs del Sanctus; perque tot
lo damés del concert va anar de lo mes
mauro del mon, cridant tothom lo que
volia, y tenint qu'arrosregar al mestre,
apesar de qu'en los ensaigs el feyan
anar mes depressa de lo qu'ell volia,
y se li va explicar punt per punt, de
la manera que voste porta les perres
que cantàrem.

Penso que ja hi cansat prou
la seva atenció y adames, com que
d'aquí poch Diez ja'ns reuient,

li explicarem de paraula un sens fi de
detall que, si li havia de dir ara, no
acabariem mai.

Disputi fonsa en lo que li
queda d'excursió, y disposi de aquets
amichs que l'estimon de veras

Claudi Calan Francesch Enxist